СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 214. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТИ, четвер, 31-го жовтня 1946. No. 214. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, October 31, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

БАРУК ХОЧЕ ВИДАТИ АТОМОВУ ТАЙНУ КОЛИ НЕ БУДЕ ВЕТА

Вчасі форуму газети Ню Йорк Герольд Трибюн у вівторок 29 жовтня виголосив промову Бернард Барук, який тепер є головою американської атомової комісії в Організації Обєднаних Держав. Він без обиняків заявив, що Злучені Держави не підпишуть ніякої умови в справі атомової бомби, коли в цій умові буде застережене право вета. „Ми не віддамо бомби, як довго не будемо знати, що всі інші краї зречуться саме оцеї речі, яку ми мали б видати, а це виріб бомби. Чи лише ми єдині маємо розброїтися? Це ж було б самогубство" — сказав Барук. — Промова й дискусія над атомовою бомбою була головною точкою форуму і прикувала увагу великої авдиторії. З інших визначних людей промовляв ще предсідник Асамблеї Обєднаних Держав Анрі Спак на тему: „Поступ в організації світа" і генеральний директор УНРРА Фіорельо Ля Ґвардія про плани для розміщення европейських скитьців.

Комісія Атомової Енергії береться до праці.

Свіжо назначена президентом Комісія Атомової Енергії оприлюднила плани для своєї праці. Пічнуть з того, що переберуть теперішні уладження для виробу атомової сили, які находяться під військовою управою. Одначе комісія упереджає, що це потриває довший час, бо треба наперед дістати відповідних цивільних знавців при такій праці. У міжчасі праця над атомовою силою буде йти під доглядом військових знавців.

АДВОКАТСЬКИЙ ЗІЗД ПРО СВІТОВИЙ ПРОВІД АМЕРИКИ.

На зїзді Американського адвокатського Товариства в Атлантик Ситі низка промовців обговорювала можливість проводу Злучених Держав для цілого світа. Предсідник підкомісії для ухвал з Бретон Вудс, Чарлс Тафт, висловив погляд, що Злучені Держави находяться в такім положенню, в якім находилася Англія перед сто роками. Ми тепер є найбільшою державою для уділювання позичок. Ми маємо таку нагоду, як мала Англія для піднесення життєвого стандарту у відсталих краях, а при цій нагоді ми скористаємо самі, бо через імпорт і експорт піднесеться і наша життєва стопа — оце зміст промови Тафта.

„БЮРОКРАТІЯ ЗАГРОЗОЮ АМЕРИКИ".

Сенатор Александер Смит з Ню Джерзі заговорив з нагоди виборів по радіо і вказав на небезпеку опанування Злучених Держав бюрократією з Вашинґтону, як це сталося в Европі. Для заради проти такої небезпеки Смит предложив свій план, на чолі якого поставив домагання міжпартійної закордонної політики, кооперативної співпраці між господарями й робітниками, заведення судейської системи з виключенням партійности й переведення в життя реорганізації конгресу, як це вже ухвалено законом.

РЕДАКТОРИ ЗАНЕПОКОЄНІ ВІДНОСИНАМИ ДО РОСІЇ.

Одинацять редакторів вернулися з подорожі по Европі й розповіли у Вашинґтоні свої помічення. Кажуть, що найбільш замітною справою є напруження між Західнім світом і Советами. Дехто з них каже, що прірва між обома світами не може бути промощена, а інші дивляться на цю справу більше оптимістично.

ЗАКОЛОТ З РЕКОРДОВАНИМИ ПРОМОВАМИ РУЗВЕЛТА.

Вчасі передвиборчої кампанії вживають демократи фонографічних пластинок з колишніми промовами президента Рузвелта. Проти цього виступають републиканці, закидаючи, що це брак етики, бо тепер інші відносини ніж були за часів Рузвелта. Одначе в деяких випадках самі републиканці вживають рекордованих промов Рузвелта, щоб опісля доказувати, як він не дотримав своїх обіцянок.

ҐРІН ДОМАГАЄТЬСЯ ВИБОРУ ПРИЯТЕЛІВ.

Предсідник Американської Федерації Праці видав з Вашинґтону апель до робітництва, щоб воно студіювало самостійно минувшину поодиноких кандидатів на прилюдні уряди і вибирало лише таких, які відносяться приязно до робітничих інтересів при ухвалюванні законів. Ґрін взиває теж валити таких кандидатів, які ворожо відносилися в минулому до робітничого законодавства.

РАКЕТА ФОТОГРАФУЄ У ВИСОТІ 65 МИЛЬ.

Дослідна Лабораторія Флоти дістала вперше взірці фотографій, знятих у висоті 65 миль. Фотографували сонішне „спектрум" при помочи ракети, яка долетіла до згаданої висоти.

Злучені Держави остерігають Румунію перед наслідками несвобідних виборів

Уряд Злучених Держав вислав до Румунії ноту в справі виборів, призначених на 19. листопаду, а в ній пригадав на запевнення румунського уряду в справі свободи виборів. У ноті сказано, що Америка признала румунський уряд під умовою, що такі обіцянки будуть дотримані. Міжтим румунський уряд не дотримав своїх зобовязань, бо поробив зарядження, які виключають свобідні вибори. За головну перешкоду до свобідних виборів вважає американський уряд недопущення некомуністичних груп в Румунії до передвиборчої агітації при помочи радія та заборону роздавати опозиційні передвиборчі відозви, хоч це все було обговорене, заки Злучені Держави признали румунський уряд. — З рішучого тону остороги деякі газети роблять висновок, що Америка може зірвати дипломатичні зносини з Румунією, коли румунський уряд не направить дотеперішнього лиха.

ДИРЕКТОР УНРРА ПРО РОЗМІЩЕННЯ СКИТАЛЬЦІВ.

На Форум Ню Йорк Геральд Трибюн у вівторок, 29. жовтня, виголосив промову генеральний директор УНРРА Фіорельо Ля Ґвардія про долю скитальців в Европі. „Найбільш наболілою і найважчою світовою проблемою в теперішньому світі є проблема здепласованих людей" — заявив Ля Ґвардія на вступі. Після того він вияснив, хто це такі ці скитальці і начислив аж шість міліонів здепласованих людей, які опинилися з кінцем війни в Німеччині. З них пять міліонів репатрійовано, а решта залишилася ще дальше в Німеччині. З них приміщено в таборах УНРРА 850,000, а яких 100,000 є порозкиданих по різних осередках. Вони не хочуть вертатися до своїх країв з різних причин, а головно тому, що не люблять урядів у своїх рідних краях. Для опіки над скитальцями Ля Ґвардія добився порозуміння з трьома Державами, а це з Америкою, Англією й Францією. Особливу увагу звертають на себе малі осиротілі діти, яких батьки згинули в націстівських таборах. Їх число виносить тепер до 10,000. Бували випадки, що націсти просто заграблювали дітей у сусідих краях і привозили їх до Німеччини, щоб їх знімчити. Їх називають тепер „схованими дітьми". Ними опікується УНРРА, одначе опіка УНРРА скінчиться незабаром.

Усіх скитальців треба розмістити по різних краях на підставі якогось порозуміння між державами. У самім Ню Йорку можна примістити 20,000 дівчат в домашній службі, а 77,000 на фармах. Ля Ґвардія виробив уже план розсселення скитальців і предложив його державам. Він думає, що Злучені Держави можуть приняти до 175,000 скитальців і вмістити їх у невикористаних квотах. Так само мусить щось зробити Велика Британія, а Бразилія вже виробила свій план. Треба надіятися, що слідами Бразилії піде Канада й Австралія. Відповідальність за долю скитальців маємо ми перед Всевишнім, бо колись Син Чоловічий, коли засяде на престолі слави, скаже до нас: „Те, що ви зробили одному з менших братів, зробили для мене".

Україна в коментарах до виступу Молотова в Обєднаних Державах

На промову Молотова в Головній Асамблеї О. Д. дня 29-го жовтня, в американській пресі появилися широкі коментарі, базовані головно на міркуваннях та спостереженнях самих делегатів в О.Д. „Ню Йорк Таймс" з 30-го жовтня містить на цю тему обширний коментар Джеймса Рестона, який, власне, і покликується на міркування делеґацій та на коментарі в самій Головній Асамблеї. Навязуючи до спостереження Молотова, що Індія є членом Обєднаних Держав і тому вона повинна мати теж права „суверенної держави", згаданий коментатор пише: „Проте, деякі делеґати завважили, що Україна і Білорусь є теж членами Обєднаних Держав та що советський уряд недавно повідомив про ведення чистки серед деяких незгідних елеметів в Україні".

ЧИСТКА В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ; ТЕРЛЕЦЬКИЙ І РУДНИЦЬКИЙ ТЕЖ НЕ ЗАДОВОЛЬНЯЮТЬ.

Київська „Радянська Україна" в кореспонденції зі Львова приносить дальші подробиці про чистку „ідей Грушевського та його школи". В половині вересня у Львові відбулися збори інтелігенції міста, на яких виступив заступник голови Ради Міністрів УРСР П. М. Бажан, зосереджуючи „особливу увагу інтелігенції Львова на необхідності рішуче посилити боротьбу з усякими спробами протягнути буржуазно-націоналістичні концепції Грушевського та його „школи" у висвітленні історії України та історії української літератури" В дискусії забирали голос м. і. декан матиматичного факультету Львівського університету професор М. Зарицький та письменник Ярослав Галан, що говорив про те, як „закляті вороги українського народу — українсько-німецькі націоналісти використовують у своїй підлій роботі реакційні писання буржуазного історика Грушевського".Виступали теж професори Крипякевич, Терлецький і Рудницький, „повторюючи старе та посилаючись на специфічні „галицькі умови" і тому — сказано в дописі — їхні виступи „учасників зборів зовсім не задовольнили". Стверджено ,що „Крипякевич, Терлецький і Рудницький надто повільно позбавляються старого вантажу" та що продовжують протягувати концепції Грушевського. Збори „з великим піднесенням прийняли привітальні листи великому вождю народів товаришу Сталіну" і при цьому не забули про Микиту Хрущова.

СКЛАД ДЕЛЕҐАЦІЇ СОВЄТСЬКОЇ УКРАЇНИ НА ЗАГАЛЬНЕ ЗІБРАННЯ О.Д.

Большевицькі УЩВісті подають повний склад т. зв. делегації Советської України на Загальне Зібрання Обєднаних Держав в Ню Йорку. В склад делегації входять: 1. Міністер закордонних справ УРСР Дмитро Захарович Мануїльський — голова делегації; 2. Заступник голови Ради Міністрів УРСР Анатоль Максимович Барановський — заступник голови делегації; 3. Заступик міністра охорони здоровля УРСР д-р Левко Іванович Медвідь — делегат; 4. Керівник відділу міністерства закордонних справ УРСР Олекса Дорофієвич Война — делегат. Радники делегації: Григорій Дмитрович Стадник, представник уряду УРСР до УНРРА; Микола Андрієвич Головко, представник УРСР при Лондонському комітеті УНРРА. Секретарем делегації є Вадим Павлович Коваленко. В характері співробітників делегації приїхали: проф. Ф. Я. Примак, Валентина Лазаренко, Тамара Жихарева, Ф. Лукін і А. Калик.

РЕАКЦІЯ НА ЗАЯВИ СТАЛІНА; ЧОРЧИЛ ВІДПОВІДАЄ.

Подані у вчорашньому числі відповіді Сталіна на 31 запитань президента Юнайтед Прес Гю Бейлі не викликали в світовій опінії жодного враження, дарма, що на цю тему вже появилось чимало коментарів. Бувший британський премієр Винстон Чорчил, відповідаючи на пороблені йому особисті закиди, ствердив, що коли б це навіть правдою було, що Совєти мають в окупованих европейських країнах тільки 60 дивізій, то й це є забагато в порівнанні з іншими. Урядові англійські кола не забрали ще в тій справі голосу, але неофіціяльно стверджується, що вже між попередньою заявою Сталіна та поступованням Советського Союзу були занадто великі розбіжності. Американський секретар стейту Бирнс у звязку зі заявами Сталіна висловив тільки надію, що, можливо, Советський Союз врешті погодиться на мировий договір з Німеччиною. Коментарі американської преси зводяться насамперед до твердження, що в міжнародніх відносинах слова мають тільки тоді значення, якщо їх переводиться в діло, чого про Советів не можна сказати. В кореспонденціях з Москви стверджується, що відповіді Сталіна й тим разом були обчислені на внутрішньо-політичний ефект, головно як іде про демобілізацію армії, що зараз являється одною з найпекучіших внутрішних проблем Советського Союзу.

ВИСТУП МОЛОТОВА ПРОТИ АМЕРИКИ В ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВАХ

На пленарній сесії Головної Асамблеї О.Д. у Флошинґ Медов Парк в Ню Йорку, дня 29 жовтня, советський міністер закордонних справ Вячеслав Молотов виступив з гострою атакою проти Злучених Держав, насамперед за їх політику в справі контролі атомової енергії. При цьому він вперто обороняв права вета, заявляючи, що його обмеження навіть тільки в атомовій справі означало б кінець Обєднаних Держав. Молотов атакував безпосередньо голову американської атомової комісії Бернарда М. Баруха. Молотов поділив світ на дві части, іменно таких, що бажають панувати над другими, до яких зачислив Англію і Америку, та таких, що вірять в справжню рівність, при чому, очевидно, мав на думці Советський Союз. Виступ Молотова вважається не тільки за противорічний заявам Сталіна, зложеним один день раніше, але й за найглибшу перешкоду в гармонійних нарадах Головної Асамблеї, до яких закликали в більшості попередні бесідники. Ще на тій самій сесії перед виступом Молотова кубанський представник висловив „надію на приязну та сердечну розвязку" справи вета.

ЧОРЧИЛА НАЗИВАЮТЬ „БРЕХУНОМ".

Московське радіо ввечері 29-го жовтня поновило свою атаку на бувшого британського премієра Винстона Чорчила, закидуючи йому брехню. Советський радієвий коментатор Осіпов заявив, що у висліді заяв Сваліна щодо сили советських військ в окупованих европейських країнах, „брехня Винстона Чорчила є очевидна для цілого світу". Осіпов дальше твердив, що „всі ясно думаючі народи тепер розуміють, що Чорчил видвигнув в парламенті своє провокативне запитання тільки на те, щоби відвернути увагу британського народу та інших від військових приготовань самого Чорчила та його помічників у Великій Британії і Злучених Державах".

ПРОВІРКА ПРЕСИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ.

Британський парламент прийняв більшістю 270 голосів проти 175 резолюцію, яка дозволяє урядові провірку британської преси. В резолюції сказано, що з огляду на збільшені тенденції монопольної контролі преси та для запевнення повної свободи вислову публичної опінії і рівночасно контролі точности подаваних вісток, повинна бути визначена окрема королівська комісія, яка мала б право вглядати у фінанси, контролю, ведення та власність преси.

ІТАЛІЯ ЗАДУМУЄ ЗІРВАТИ ВЗАЄМИНИ З ЕСПАНІЄЮ.

З Риму повідомляють, що італійський міністер закордонних справ Пієтро Ненні, соціяліст, обговорює тепер з італійським амбасадором в Еспанії можливість зірвання дипломатичних взаємин з еспанським урядом ген. Франка. Від часу, як портфель міністра закордонних справ перебрав від християнського демократа соціяліст, в Італії сильно скріпилася акція соціялістів за зірванням взаємин між Італією та Еспанією. В Головній Асамблеї О.Д. представники Куби і Голандії виступили проти режиму ген. Франка в Еспанії, але рівночасно висловилися проти заходів О.Д. в цій справі, які не були б згідні з їх чартером, або кривдили б сам еспанський народ.

ГОЛАНДСЬКІ ВІЙСЬКА ВИСАДИЛИСЬ НА СУМАТРІ.

З Палембанґ, Суматра, повідомляють, що на цьому малому, але багатому нафтовому і кавчуковому терені перший раз від війни висидилась голандська військова частина в силі 750 вояків. Ця перша висадка вже є в програмі заступлення в Індонезії британської залоги, що має бути відкликана.

НОВІ КОМПЛІКАЦІЇ В КИТАЮ.

В доповнені вістки про наступ китайських урядових військ в напрямку на Дайрен, віддалений тільки кількадесять миль від Порт Артур, з Шанґгаю повідомляють, що китайські націоналісти туди так поспішають, щоб доставити американцям матеріяли про нелегальній побут в цьому місті советських військ.

ДО КОГО НАЛЕЖАТИМЕ СУДАН?

Єгипетський міністер закордонних справ перед кількома днями заявив, що британський міністер закордонних справ Бевин мав предложити новий план договору, в якому признає Єгиптові право до Судану. Тепер британський премієр Атлі цю вістку заперечив та заявив, що британський уряд обстоює в Судані „статус кво".

СОВЄТИ НЕ ПРОПОНУВАЛИ ЗЛУКИ НІМЕЧЧИНИ.

Заступник американського військового ґубернатора в Німеччині генерал Л. Д. Клей офіціяльно заперечив опубліковані в останньому вістки, мовляв советський представник в Контрольній Раді Союзників „таємно" запропонував злуку всіх хотирьох окупаційних зон Німеччини.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18. N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОБАЧУВАТИ ТЕРОР УСЮДИ, А НЕ ТІЛЬКИ В ЕСПАНІЇ!

Тригва Лі, генеральний секретар Організації Обєднаних Держав, звернув увагу Асамблеї О.Д. на самому початку її нарад на терор в Еспанії, дораджуючи знайти якийсь спосіб, щоб покінчити там з тоталітарним режимом ген. Франка, що загрожує мирові світа. Попер його земляк, представник Норвегії, домагаючись від Обєднаних Держав допомогти демократичним силам в Еспанії зліквідувати тоталітарний режім. Казав, що говорить це від імені норвезького народу, що пізнав на своїй шкурі, яким страшним лихом є тоталітаризм. Знов делеґат Чіле обстоював ліквідацію диктаторських режімів, створених при допомозі фашистських інтервенцій.

Немає найменшого сумніву, що виступи проти терору, тоталітаризму і диктатури ґен. Франка в Еспанії знайдуть загальне попертя. Обєднані Держави вже попередно наклеймили режім Франка. Це теж може зробити тепер Асамблея, а ніщо інше, бо вона не має права вирішувати, а навіть піддавати під вирішення якусь проблему Раді Безпеки чи іншій установі Обєднаних Держав, якщо її про це не питають і не поставлять цього в програму її нарад. Крім цього правда така, що рішальні чинники в Обєднаних Державах, хоч як вони ворожо настроєні до диктатури Франка в Еспанії, бояться братись за гострі міри, щоб таким чином не дати прикладу, що можна вмішуватись у внутрішні справи чужого краю. Такий приклад, як дехто виясняє, може згодом потягнути за собою погубні наслідки, якби зачато його пристосовувати до інших країв і режімів. Одначе не зважаючи на це, розпочато в Асамблеї Обєднаних Держав нову кампанію проти режіму Франка в Еспанії. Як це розуміти? Чи це тільки безпотрібна витрата часу, чи криється за тим що інше?

Добра сторона таких дискусій є та, що хоч можна виговоритись проти терору та диктатур з такої світової трибуни, якою є Асамблея Обєднаних Держав, та що нарід в Еспанії має нагоду дізнатись, що світ думає про владу, яка над ним панує. Погорда світа до цеї влади, терору, диктатури та тоталітарних злочинів скріпить, як надіються, у самій Еспанії ті сили, що бажали б бачити свій край визволеним зпід диктатури і тоталітаризму.

Слаба сторона цеї поведінки є та, що атакується терор режіму Франка в Еспанії, що нині є слабим і не може відвійсти нікому загрожувати поза Еспанією, а збувається в цьому самому часі мовчанкою терор у Советах та в тих краях, які опинились у сфері їхніх впливів. Цього не можливо не завважити, а тим самим і визбутись тих сумних думок, які мимоволі насуваються. На це й звертає увагу американська преса, підкресляючи, як от Ню Йорк Таймс, що зло є злом, безогляду на те, чи є воно в Еспанії, чи в якій другій країні. Як так, то про ці зла, де вони не були б, треба ясно і отверто говорити теж і в Обєднаних Державах.

Робітничі організації в політиці

Чому робітничі організації займаються політикою? Таке питання розбирають тепер вчасі передвиборчої агітації. На це питання пробує дати відповідь не хто інший, а Джек Крол, теперішній директор Комітету Політичної Акції, створеного і підтримуваного Конгресом Промислових Організацій (СІО). У статті, поміщеній в літературній частині недільного видання газети Ню Йорк Таймс з 27. жовтня, пише Крол таке:

„Робітництво займається політикою, хоч би тому, що воно все займається політикою. Відколи в нашому краю повстали робітничі організації, оборонці робітництва все організувалися під політичним оглядом так само як і під економічним. Здавна було принятим, що організація робітництва була теж справою законодавства і не мала бути полишена виключно переговорам між господарями і робітниками. Закони в справах діточої праці, годин праці і умовин відшкодування робітникам за нещасливі випадки і т. п. все те такі важні питання для робітника, що їх не можна вважати за предмет угоди між робітниками й підприємцями".

Справедливу засаду добивалися корисніших робітничих законів під натиском робітничих організацій на законодатчих тіла, тепер уже ніхто не оспорює, одначе колись було інакше, твердить Крол. Він пригадує, що колись само існування робітничих організацій вважалося заговором. Робітничі юнії були поборювані підприємцями, бо вони повставали зпочатку потайки і для їх охорони не було окремого закона. Ось це було головною причиною, чому робітники йшли до конгресу та до стейтових леґіслатур. Щойно, як зачато вибирати конгресменів та асемблименів, на яких виборі заважували робітничі організації, законодатні тіла, конгрес і стейтові леґіслатури, поважно почали рахуватися з робітництвом і почали ухвалювати одні робітничі закони за другими.

Ніщо дивного, що робітники почали доцінювати значення політичної організації, а коли перейшов один і другий закон, який поліпшував долю робітника і його родини, то робітничі родини ставали лавою за кандидатами, одобреними робітничими організаціями.

Згодом всі погодились з таким станом і робітничими законами і не чути було вже довшого часу якогось невдоволення на робітничі організації за їхню політичну працю, доки не покликано до життя окремого Комітету Політичної Акції при Конгресі Промислових Організацій. Цей комітет коротко латинськими буквами: („РАС") почав змагати до проводу в американській політиці. Конгрес Промислових Організацій, почувши силу серед великих робітничих мас, кинувся у вир „високої політики". Вершком сягів цього комітету було признання його збоку през. Рузвелта і збоку цеї горстки Рузвелтових прибічників, що створили разом з ним „Новий Розподіл". Цей „РАС" перевів умову з Новим Розподілом в справі підтримки для Рузвелта при його четвертій кандидатурі і в такий спосіб добився домінуючого становища.

Це все стоїть у памяті кожного, хто слідив за ступнями розвитку РАС. Одначе можна піддати критиці діяльність Комітету Політичної Акції від часу смерти Рузвелта, особливо від часу покінчення війни. РАС не лише використував свої впливи для переводження робітничого законодавства, але почав їх надуживати для інших цілей. Не можна заперечити, що повоєнний час створив спеціяльні відносини і труднощі, до вирішення яких покликані не лише робітничі організації, але і все громадянство, отже і конгресмени, та сенатори, які вийшли без спеціяльного одобрення робітничих організацій. Це був і є час велитенських перемін і експанзії Америки і тому і робітничі справи повинні входити в загальні питання добробуту краю. Робітничу платню і життєві вигоди серед таких питань, які рішають про долю краю на будуче, треба вважати за природні, а не як щось особливе й окреме. Теж треба мати на увазі, що й серед робітничих кол бувають різниці в поглядах, тому не самий лише РАС покликаний до їх вирішування.

Такі сумніви про доцільність впливів Комітету Політичної Акції виринули вже при правиборах при [illegible] кандидатів на різні виборні уряди. Тоді РАС вийшов з заявою, що буде валити всіх кандидатів, які підтримували президента Трумана у його змаганнях приборкати силу юнійних босів, які хотіли поставити своє добро вище добра загалу. Знаменним нещасливим кроком Комітету Політичної Акції було повалення при правиборах у серпні такого визначного прихильника робітничої справи, як сенатора Роберта Ла Фалета у Висканзин. Ця людина мала по батькові унаслідженний талант і відчуття для робітничих справ. Завдяки йому переведено цілу низку робітничих законів у конгресі. Та все те не перешкодило Комітетові Політичної Акції працювати для його повалення при змаганні до поновної кандидатури.

Це лише вказує що організації, які виставляють назверх інтерес робітництва як гасло вполітиці, не все вміють оцінити людей, що справді служать робітничим інтересам. Тому навіть серед найбільших прихильників робітничої справи повинно бути місце на здорову і будуючу критику, головно тоді, коли деякі робітничі організації пускаються на ховзку дорогу політиканства.

Микола Чубатий.

Загальне Зібрання Обєднаних Держав

День 23. жовтня 1946 року стане під деяким оглядом історичним днем у міжнародних відносинах. В цім дні зібралося Загальне Зібрання Обєднаних Держав на свою першу нормальну сесію праці. Перша сесія Загального Зібрання тоїж установи, відбулася правда рік тому в Лондоні, одначе це не була сесія, тільки сесія для вибору урядників та полагоди формальних справ. Лондонська сесія не мала на порядку дня ніяких ділових справ. Тай до того було це свіжо по капітуляції Німеччини та Японії і алянти, зокрема Чотири Великани злучені солідарністю свіжої побіди могли робити на наївних враження, що такі медові місяці будуть тривати століттями.

Та від того часу минув один повний рік першої проби тої солідарности в часі мира. Проба ця випала прямо фатально. Доперва мирні часи показали наглядно як недібраним подружжям був союз демократії зі Советами. Дальше закривання дійсного стану перед народами не далося, не можна було дальше виробляти також серед американського громадянства фікції про можливість близької співпраці поміж світом свободи та світом брутального насилля.

Світ вже виразно поділився на два противні собі табори і ледви чи можливий між ними компроміс. Не йде тут про два імперіялізми англо-саський то російський, як дехто думає. Не йде тут навіть про противенство поміж господарською системою приватного капіталізму Америки й Англії та державного капіталізму Советів. У світі стали проти себе дві політичні релігії. Релігія демократії, яка голосить, що вартість людини мусить у світі бути збережена та політична релігія Советів, для якої людина в пляні державної пятилітки не представляє ніякої вартости.

Чогож властиво сходяться такі дві противні системи разом? Що доброго для людства вони в силі сповнити? Творці Організації Обєднаних Держав так як різняться зовсім у своїх засадах поступовання та поглядах на громадянство, вони так само різняться що до намірів своїх спільних зїздів. Хто трохи сильніше ознайомлений зі Советською системою у всіх її детайлях, той знає, що большевики не думають капітулювати зі своєї місії навертати світ на советську політичну релігію. „Москва всему свету ґалава", казали реакційні російські білої краски. Таких самих поглядів є теж реакціонери з Кремля червоної краски. Мимо своєї цивілізаційної відсталости та аморальности большевики переконані про свою місію опанувати світ з Америкою включно.

Деж можна знайти кращу трибуну для пропаганди, як не Обєднані Держави. І цю трибуну большевики майстерно використовують такими дипльоматами як Мануїльський, Громико то що. Не можна сказати, що не мають вони успіхів. Кілько то визначних американців стають чемпіонами співпраці з большевиками дорогою уступства большевикам. Вони називають себе навіть лібералами, а практично їх свободолюбність лежить в тім, що помагають большевикам загнати міліони істот людських в найстрашнішу неволю. Вони про це навіть знають, а мимо того засліплені большевицькими фразами про „новий мір", який большевики вже 30 літ обіцюють, тай йопирають поневолювання людини усіми найдрастичнішими способами.

Приличні люди засідають місяцями з большевиками по різних комісіях Обєднаних Держав та пертрактують з ними як з людьми, йдуть навіть на уступства. Сиріт для прикладу — передають большевикам, щоб їх виховували на яничар, боротися проти тих ідей, за які погинули батьки сиріт. А большевики мають все тільки на увазі свою кінцеву ціль, що „Масква всему свету ґалава". Оце й причина, для якої приїздить до Ню Йорку Молотов з цілою громадою прибічників. Одні стоять при дверах і пильнують його особи, другі сидять таки при столах, як ославлений Вишинський, на якого руках є кров більшости старих большевиків. Приличні люди таку систему приймають вже за нормальну, зі звичайним опричником витаються, дарма, що він повинен зовсім так само як заступник Гімлера Калтенбрунер повиснути на шибениці.

Річ природна, що не всі дипломати демократичних держав такі наївні, щоб не зрозуміти советських намірів. Вони здаються на це, бо мають на дію все таки ще того дикого звіра опутати теж тою самою зброєю — публичною опінією світа. Демократичні держави мусять вперід в опінії світа морально знищити противника, кожному громадянинови виказати, чим є большевизм та які є горокопи для світа з такою системою, що її несе та Москва, що хоче бути всьому світу голова.

Большевики морально знищені на міжнародньому терені стратять в очах міліонів підсоветських невільників свою авреолю непоборимости. Демократичні народи переконані, що вкінці й советським громадянам стане досить таких Мануїльських, Вишинських та других представників кривавого режиму Кремля та поможуть в слушний момент демократам позбутися цеї кремлінської язви зтого світа та завести світ можливо справедливий та світ волі людини.

Проти того большевики боронятся залізною куртиною, що її спустили вони на кордоні демократичних держав та відділили підсоветських громадян від лучности зі світом. Відомости про невдачі червоних дипломатів стараються демократи понести таки на схід сонця, домагаючись свободи інформації та свободи преси. Дещо просякає із того буржуазного заходу таки в межі Советів через окупаційну советську армію, що по неволі стикається з буржуазним світом. В Советах йде основно чистка з тих західних буржуазних впливів. Одним словом кипить постійна боротьба, змагання поміж двома таборами, а театром того змагання стає Організація Обєднаних Держав з усіми своїми комісіями та комітетами.

Кремль розуміє небезпеку того морального погрому, тому, щоб ратувати себе, на бесідників висилає своїх невільників — поляків, українців, білорусинів, югославян. Лянґе, Мануїльський, Кардель чи другі кремлінські послушники голосять погляди Кремля. Молотов, а навіть Громико, сходять немов в тінь. Тактика Кремлю ясна: нехай ненависть за поражки паде на тих сателітів, а тоді Кремль перед советським громадянином таки остане непобідимим. Побитими будуть Польща, Україна та другі малороси, а Москва з Кремлем в очах советського громадянина має таки остати всему „свету ґалава". Найважніше питання, як довго така співпраця на терені Обєднаних Держав потриває.

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ

ЗА УКРАЇНУ

(Історична повість, оперта на подіях в Україні в 1664 році).

10)

II.

Була ясна українська ніч. Небо йгралося звіздами. Легкий морзз покрив дерева інеєм. Осріблив гей би парчами придорожні поля, що ясніли до місячного світла. Коні з ридваном летіли без упину, та гетьман не бачив нічого. Його думки неслися по всій Україні. Як хмари ясні до схід сонця йграли, проміняли, світили блеском нових мислей, захоплених у привільній годині з книжок або з досвіду життя. А всі оберталися коло великої мисли визволля рідного краю й удержання самостійної держави.

Коні вже добігали до Бару, аж це майже під самим містом заіржали на вид якогось верхівця. Кінь верхівця відповів іржанням, небавом налетів козак на ридван гетьмана:

— Хто це? — гукнув він — чи не воєвода ясновельможний пан Іван Виговський? — запитав козак, кланяючись низенько перед ридваном, застановленим на голос гетьмана:

— Стій! Хто ти? звідкіля?...
— Іван Лященко — сотник полковника Богуна!
— Гасло? — спитав гетьман.
— Бий москаля з України!
— Щож там? Як повелось, де полковник? Що з королем? — засипав козака питаннями воєвода...

— Горе, горе, ясновельможний! — жалівсь козак тай замовк. Гетьман ждав — козак кинув вість, як громом ударив:

— Полковник уже не живе, розстріляний Чарнецким!

Гетьман аж подався взад, козак говорив далі:

— На дорозі до Пирогівки схоплено царського холопа від Ромодана і цей виспівав цілий заговір перед королем, що козаки стріляли в гору змовлені з Глухівцями, даючи знак, куди йдуть польські підкопи під вали, щоб зайняти город. Тридцять трьох козаків з нашого полку брали на питку вогнем — всі видержали мовчанку до смерти. Щойно прийшов лист від гетьмана недолюшка Тетері — що там було, не знати та наш полк здесятковано розстрілами, а пана полковника, нашого батька Івана Богуна Чарнецкі хотів колесувати, та король присудив, аби його розстріляно!

Цілий промисел пішов у нівець. Ромодан побив багато польського війська, але воєводи з Брянська запізно наспіли, через те король перейшов Десну, а козаки не могли вдарити на зади підчас переходу... Я ж попід і через очерети перекинувся на сей бік і отсе добіг до ясновельможного сказати... вже з Новгорода Сіверського.

— Кудиж пішов король? — шептом говорив пораженний гетьман.

— На північ до Могилева до литовських військ, а частину вислав на Білу Церкву на здавлення бунту...

— Але Богун, Богун, Іван мій коханий! Погиб лицар, Боже мій! — шептав гетьман і дві сльози покотилися йому по лиці...

— Казав перед смертю бігти „до нашого гетьмана" і ставти з Сірком проти Дніпра, не дати перейти на цей бік Чарнецкому! Нам переказали гайдуки з тюрми. Ми зміркували, що це до Вас, Ясновельможний...

Гетьман мовчав, дивлячись тупо на козака, який говорив:

— Ми не були при його смерти, нас окружили подвійною сторожею німців і драгонії Чарнецкого. Але нам казали ті, що видели. Перше розстрілювано десяткованих йому на очах, а він кликав до них:

— Умираєте за велику справу, жертвуєтеся за вільну Україну, ваша слава не вмре не загине!

Ні один з них не просився, не зойкнув, всі станули тверді як камені, тільки умираючи, різно кликали:

— Стріляй, ляше, а віддаш, що наше!

— Наш розстріл — то вашa смерть!

— Наша кров то і наша земля! Стріляй! А розстріляний полковник крикнув, коли кров бухнула з грудей:

— Україні кров!... — і згинув на місці.

Гетьманові текли сльози цюрком по лиці — не питав ні слова.

— Гнати коні! — шепнув, та в цю хвилю звернувся до козака:

— Заїзджай до мене, до Сірка вишлю гонця.

Небавом коні прилетіли перед ганок його замку. Гетьман вступив хибкими кроками у свій кабінет і впав на ліжко як бурян підкошений...

На небі гасли зорі.

III.

На другий день до схід сонця зірвався гетьман після непроспаної ночі зі свого козацького ліжка, бо козак верхи прилетів від Сулимки по обіцяні гроші і застукав до дверей після його приказу.

Спитав про гасло і передав йому мовчки обіцяні гроші. Як козак відїхав, став ходити по кімнаті в задумі над страшною вчерашною вістю.

— Щож тепер? — думав — Хто знає, чи та Богунова смерть не є осторогою перед невдачою цілого повстання. Сірко головну силу вислав Брюховецькому, хто зна, коли наспіє? Сулимка іде на Білу Церкву, але чи дасть ради тепер Маховському, як це наскочить на його Тетеря? Брюховецькому московські воєводи камінь на шиї — не пустять його на правобережжя своїми вигадками зі страху перед польською шаблею...

— А що буде, — прийшло на гадку гетьманові як Сулимкові довірені попадуться в неволю Чарнецкому і він витягне муками цілий заговір? Не тільки цілий плян порине на дно, та ще й виявиться перед світом, перед королем... що він був серцем бунту...

(Дальше буде).

ЩО ПИШУТЬ?

„РОЗМОВА“ ЗПОЗА ОКЕАНУ.

(З листу писаного 11. липня 1946 з одного з таборів у Німеччині).

...Доношу вам відомість з нашої України, котра тепер перебуває страшну каторгу і страшне знищення. Найгірше знущається ворог над дівчатами й молодими жінками, що їх чоловіки пішли у Повстанчу Армію. Дня 9. липня прибув один хлопець з Галичини, родом із Станіславова та переповідав нам цю трагедію, якої зазнає наш нарід під большевиками. Нарід напів голий, ходить босо, а хоч дехто має в що вбратися, то насеред дороги з них стягнуть. Той хлопчина, що до нас прийшов, то зовсім нічого на собі не мав. Ми його вбрали, дали їсти, скинули по одній марці, бо і з нас ніхто грошей не має...

Тепер усе сидить на сухо, на роботи не пускають. Сидимо і не знаємо, що нас чекає: ліпше, чи гірше. Тепер відізджаємо на три дні, самі військові старшини і підстаршини... Тут зо мною є два полковники, один майор, два капітани і один лейтнант, то всі ще емігранти з попередної Світової Війни. Є в нас чотири тисячі еміґратів і то всі українці в Галичинц і Великої України, але нема між нами жадної різниці, ми всі як один...

Нам загрожує страшна небезпека збоку большевиків. От дня 7 липня приїхали американські поліцаї до великого ляґру, оточили кругом і поліція прийшла до ляґра. Вичитала 187 осіб ї хотіла їх забрати і віддати большевикам. В одній хвилі українці виставили чорні фани, а в тім ляґрі находилося чотири тисячі українців з Галичини й Великої України. В нашім місті є ще більше ляґрів: для поляків, латишів, литовців і прибалтійців. Тоді ввесь нарід з ляґрів вирокував на велику площу. На чолі йшли священики в ризах, відправили Велику Службу Божу й Панахиду за тих людей, котрі мали відїхати до большевиків. В тойсамий час надїхав генерал американської збройної сили, котрий стоїть із своїм військом в окупаційній зоні Німеччини. Він промови до людей так: „Люди ,не бійтеся нічого. Ви на родіну не поїдете, тільки переїдете до другого ляґру і там дістанете подвійні карти німецькі на харчі“. На другий день підїхали авта і тих людей вивезли недалеко від того ляґра, де вони були.

Отож, Найдорожчі Браття й Сестри, є тут командант ляґрової поліції і ми переходили через провірку. Директор УНРРА мав тоді службу при телефоні і коли задзвонив дзвінок з Авґсбурга і питався, хто є коло апарату а я сказав, що командант поліції, то мене відразу пізнали по голосі і кажуть мені, що там страшна тривога нині. Ми дістали повідомлення, що на 15. або на 16. липня на силу тих людей мають збрати і вивезти до Росії.

От серед того я вам пишу і коли дістану відомість, що з тими людьми сталося, то вам про цю трагедію напишу, а тепер самі не знаємо, що нас завтра чекає. Кінчу мою з вами розмову і поздоровляю вас. Слава українським героям, котрі впали на словацькій границі! Вигинули два курені до одного.

ПРОГОЛОШЕНІ УЖЕ ДАТКИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“ ВКАЗУЮТЬ НАГЛЯДНО, ЩО Є МІЖ НАМИ ПОВАЖНЕ ЧИСЛО СВІДОМИХ ТА ІДЕЙНИХ ҐРОМАДЯНОК ТА ГРОМАДЯН, ЩО РОЗУМІЮТЬ І ВІДЧУВАЮТЬ, ЩО ЦЕ ЗНАЧИТЬ ДАЛІ ВДЕРЖАТИ ОДИНОКИЙ НА СВІТІ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ ЩОДЕННИК.

НЕГАЙНО ПОДБАЙТЕ, ЩОБ І ВАШЕ ІМЯ БУЛО МІЖ ТИМИ, ЩО СВОЇМ ДАТКОМ ПОМАГАЮТЬ „СВОБОДІ“ ПО 54 РОКАХ ЇЇ ІСНУВАННЯ ДАЛІ ІСНУВАТИ І БУТИ ВІРНИМ РЕЧНИКОМ ІДЕАЛІВ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ, ПРОТЕСТОМ ПРОТИ ЗАГАРБНИКІВ УКРАЇНИ ТА ВИЯВОМ ПРАВДИВОЇ ВОЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ДО ВІЛЬНОГО І НЕЗАЛЕЖНОГО ЖИТТЯ.

НЕ ВІРЯТЬ, ЩО ЦЕ ДІЙСНІСТЬ . . .

(Подає: Зл. Укр. Амер. Допомоговий Комітет).

Не вірять, щоби по стільки терпінь, понижень та вічного гонення з місця на місце, безперервної загрози, що можуть видати катам у руки, щоби серед тих безнастанних криків „распни, распни його“, могло до них, українських скитальців, відізватись теж чутливе серце їх братів і сестер з вільної Америки. Укр. Допомоговий Комітет повідомляє час до часу про замовлення для українських скитальців в Европі харчових пакунків КАРЕ. Не всі українці в Америці, які ці повідомлення читають, знають скільки радості, скільки віри в життя і людину приносять ці посилки нашим братам на скитальщині. Для прикладу подаємо один збірний лист від українських скитальців в Центральній Европі.

„День 2-го жовтня 1946 р. залишиться пропамятною датою в житті українських скитальців у В.; він спинить теж увагу майбутнього дослідника епохи другої світової війни. Цей день увійде в память наших поколінь. Цього дня після довгих і найважчих переживань з очей людей-тіней знова покотились сльози, але сльози радости і хвилювання. Цього дня ми одержали через фірму КАРЕ перші пакунки з їжою від наших рідних сестер і братів з Америки. Так, від наших рідних братів-українців з заокеану. На алярмовий апель загибаючих з голоду українських скитальців відізвались їх однокровні брати ген... з великої віддалі. Але зате відізвались найсердечніше акордами нашої питомої пісні: „А ми тую червону калину підіймемо...“ І Ви, дорогі, предобрі брати і сестри з Америки підняли нас тут на душі і на тілі. Ви спинили у наших дітей поступи чахотки, старих Ви підняли зі смертної постелі...

„Зїв я шматок американського мяса й в ногах силу почув“ — говорить один сідоголовий дідусь; „ а до мене вже і холод не добирається, хоч як вітер здорово підтягає“ — додає другий. „А мої діти, попиваючи какао з молоком та бисквітами, не вірять, що це дійсність“ — зі сльозами на очах говорить мати. „Пишіть, мамо, листа з подякою американським українцям, подякуймо Допомоговому Комітетові за шоколад і мясо“ — прохає сімлітній Петрусь. Ось такі розмови ведуться від трьох днів між нами.

Цей великий жест нашого Допомогового Комітету у Филаделфії скріпив нас не тільки на тілі, він не тільки влив у наші серця нову віру, що прийдуть ще кращі часи для цілого нашого народу, але він теж мав для нас тут велике престіжове значення. Досі нами тут ніхто більше не цікавиться, за винятком того, щоб нас прогнати; сьогодні, коли вже через 12 днів ідуть пакети з харчами, все з тією самою адресою надавця, в чужинців слідне зацікавлення Українським Допомоговим Комітетом в Америці, зацікавлення в тому, що в нас є сили допомогти собі своїми власними джерелами, що не без опіки ми і не самітні.

Ми тут, нижче підписані, почуваємося до вдячного обовязку зложити нашу гарячу дяку Українському Допомоговому Комітетові в Америці, що вислухав наше прохання... Дякуємо і щераз дякуємо за висилку харчевих пакунків. Усі наші великодушні опікуни, сини українського народу в Америці, хай разом з подякою приймуть теж запевнення непогасаючої памяті за те, що своїми жертвенними складками прогнали від нас кошмар голодової смерти. Ми прирікаємо, що теж ми себе не будемо щадити у потребах народу...“ Слідують підписи.

Українські скитальці в голоді і холоді живуть для України та з думкою про Україну. Не даймо їм загинути, а тим самим допоможемо і Україні.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Надсилайте всякі вартісні українські памятки!

Заздрісні сусіди до безтями люблять українську землю й підземні скарби її. Вони хотіли б, щоб багата українська земля назавжди до них належала. Та український нарід і всі його культурні скарби стоять їм на заваді. Тому вони стараються всякими способами винищувати українців і всі ті цінності, що становлять духовий скарб українського народу. Це ми памятаймо, але не боронімся тільки криком. Саме тепер нам ходить, щоб зберігти якнайбільше української сили. А сила наша в тім, щоб врятувати й забезпечити все те, що становить скарбницю української культури. А прийде відповідна нагода — і з того, що тепер врятуємо, багаті будуть жнива.

Вже три роки, як створено Осередок Української Культури й Освіти у Винипегу: саме для того, щоб було де зберігати цінності української культури, плекати їх і розвивати. Для того недавно придбав Осередок перший дім. Тож просимо надсилати до нас всякого роду вартісні українські памятки: 1. Всякі українські книги, книжки, рукописи, чужомовні книжки про українські справи, і цілі бібліотеки. 2. Всякого роду записки й документи архівної вартості. 3. Авторські рукописи на безпечний переховок. 4. Вартісні українські вишивки, ношу, килими. 5. Вартісні українські образи. 6. Україські вироби з кораликів. 7. Різьбарські українські вироби. 8. Музичні твори й етнографічні збірки. 9. Взагалі все, що було створене українцями й має вартість дорогоцінної памятки.

Осередок Української Культури й Освіти вже досі придбав значне число книжок, між ними й таких, що стали вже рідкостями й представляють велику вартість. Осередок має книжки та всі наукові матеріяли бл. п. О. Кошиця. Надіслано до Осередку памятки з українського табору в Італії. Прислав на переховок свої вартісні записки проф. І. Боберський. Отримав Осередок наукові праці проф. Е. Онацького та інших. Осередок прийме й Ваш дар до його бібліотеки, музею, чи архіву. Радо приймемо на переховок всякі цінні твори української культури.

Просимо надсилати всякі вартісні памятки української культури до:

LIBRARY AND MUSEUM,
Ukrainian Cultural and Educational Centre,
P. O. Box 3113,
Winnipeg, Man., Canada

Настрій публики є всім. Коли прилюдний настрій є за якусь справу, тоді вона мусить удатися, без нього ніщо не вдасться. Тому такий, хто виробляє прилюдну опінію йде глибше ніж такий, хто різьбить статуї або проголошує рішення. Такий впливає на те, чи якась статуя має бути або не бути вирізьблена, а якесь рішення має бути приняте або неприняте. — Аврам Линколн.

Де лише зійдеться три німці, там все є чотири думки. — Німецька приповідка.

Де два русини, там три партії. — Українська поговірка.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

КАМПАНІЯ
— на —
ПРЕСОВИЙ ФОНД “СВОБОДИ”

Усі датки, надсилані на пресовий фонд „Свободи“, потверджуємо з подякою проголошенням у цій рубриці.

Відділ:		Датки:
94	Микола Масталір	$ 5.00
94	Андрій Патра	5.00
94	Петро Микула	5.00
94	Іван Заблоцький	5.00
94	Григорій Проданик	4.00
94	Михайло Бабій	3.00
94	Йосиф Вівчаровський	2.00
94	Вол. Крушельницький	2.00
94	Микола Лазовчук	2.00
94	Микола Солодкий	2.00
94	Микола Тиро	2.00
94	Іван Ґеник	2.00
94	Стефан Стравняк	2.00
94	Павло Персович	2.00
94	Павло Старжинський	2.00
94	Андрій Холявка	2.00
99	Іван Дебач	2.00
99	Г. Герман	2.00
	M. Haydak	3.00
	J. Syniawski	2.00
	Михайло Рибка	2.00
	Stephan Muzalowski	2.00
	Василь Манджук	2.00
101	Vasil Wadrus	2.00
101	Петро Словник	2.00
101	Андрій Криванич	2.00
102	Братство св. Ап. Петра і Павла	50.00
102	Михайло Голубець	5.00
102	Теодор Ощипок	3.00
102	Михайло Вербинський	3.00
102	Peter Kowal	3.00
102	Дмитро Даруш	2.00
102	Петро Пасник	2.00
102	Іван Попович, ст.	2.00
102	Іван Колода	2.00
102	Юрій Бежик	2.00
102	Антін Катинський	2.00
102	Іван Галущак	2.00
102	Іван Волянський	2.00
102	Василь Паплик	2.00
102	Nicholas Oleksyk	2.00
102	Nicholas Dykin	2.00
102	Jos. Truss	2.00
102	Dm. Biganowsky	2.00
102	Андрій Николайко	2.00
104	Michael Witiw	2.00
105	Онуфрій Волчек	3.00
105	Василь Белюх	3.00
105	Семен Савчинський	2.00
105	Григорій Шагала	2.00
105	Дмитро Слободзян	2.00
106	Іван Рібий	2.00
106	Василь Любас	2.00
111	Олекса Бернадин	3.00
117	Thomas Niniowski	3.00
117	Василь Зиблікевич	3.00
117	Старищак, Драбик, Корчинський, Кожух по 50 ц.	2.00
117	Петро Назарійчук	1.00
117	Микола Демкович	1.00
117	Іван Хома	1.00
121	Jozef Nowicki	3.00
123	Nicholas Pecil, Sr.	5.00
128	John Pendlyshok	2.00
127	Michael Gach	2.00
127	Стефан Рудий	2.00
127	Петро Судин	2.00
127	Юрій Круцько	2.00
130	Микола Дзюма	2.00
130	Гриць Козій	2.00
131	Никола Ільків	2.00
133	Антін Будник	5.00
133	І. Андрійчин	2.00
133	Магдич	2.00
133	Брунька	2.00
133	Владика	2.00
137	Мирон Загоройко	2.00
140	Іван Кравець	3.00
143	Василь Колядюк	2.00
143	Іван Ожиївський	2.00
144	Michael Fedysky	3.00
145	Никола Олійник	3.00
146	Дмитро Чорній	3.00
146	Теодор Солодкий	2.00
147	Йосиф Матковський	2.00
150	Олекса Яремій	2.00
[illegible]	Михайло Дарчук	2.00
150	Николай Стефанюк	2.00
150	Іван Мартинюк	2.00
150	Яків Харів	2.00
150	Юрко Гуска	2.00
152	Іван Бакум	5.00
152	Blazyk Melnyk	3.00
158	Пилип Савчишин	5.00
164	Петро Ґелетій	3.00
165	Михаїл Корнова	3.00
174	Андрій Савран	5.00
174	Григорій Коваль	1.00
174	Панько Коваль	1.00
175	В. Бартош	5.00
176	Петро Бабяк	2.00
176	Andrew Machnyk	2.00
177	Dmytro Wardyga	2.00
178	Петро Ґолей	2.00
181	Юрій Ясінчук	5.00
181	Григорій Шевчук	5.00
181	Павло Тиняк	5.00
181	Петро Лапчинський	5.00
181	Іван Задорожний	5.00
181	Микола Шевчук	5.00
181	Павло Гричуха	5.00
181	Микола Савка	3.00
181	Стефан Шевчук	2.00
181	Петро Черкас	2.00
181	Петро Гричух	2.00
181	Ілія Топоровський	2.00
181	Микола Совецький	2.00
181	Петро Сулима	2.00
181	Петро Борозний	2.00
181	Іван Ткач	2.00
181	Юрій Бурак	2.00
181	Михайло Кльован	2.00
181	Петро Лановий	2.00
182	Михаїл Швець	5.00
182	Іван Роздзябек	5.00
182	Олекса і Анастазія Березовський	5.00
182	Іван Ладичка	2.00
182	Микола Рапак	2.00
182	Григорій Яськів	2.00
182	Михайло Шевчик	2.00
182	Олекса Боднарчук, мол.	2.00
182	Іван Живіцький	2.00
182	Іван [illegible]	2.00
182	Василь Комар	2.00
191	Олекса Заяць	5.00
192	Матвій Політило	5.00
192	Андрій Вацік	5.00
192	Юрій Гайнейкий	5.00
192	Петро Труш	2.00
192	Михайло Канік	2.00
194	Никола Марків	2.00
197	Steve Kostecki	2.00
199	Лука Намака	5.00
200	Stanley Zatkowski	2.00
200	Володимир Щсик	2.00

Адміністрція „Свободи“.

Штука правління полягає в тому, щоб мати лояльність того народу, що живе під боком, а притягати народи, що живуть далеко. — Конфуцій.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

З організаційної праці У. Н. Союзу.

У минулому тижні змагались два відділи, 105 і 324, а вислід такий, що обидва стали нарівні, бо придбали по 9 нових членів. В тих відділах праця продовжується. Один одному не хоче уступити в першенстві. Знов відділ 375, побачивши, що згадані відділи майже його дорівняли, постановив посилити свою працю, щоб не затримати своє друге місце. Але чи це йому вдасться, це питання. Бо є відділи, котрі ще не почали своєї праці, а тільки приглядаються, що далі буде. Та вони теж хотять стати першими! Як воно буде покажуть наступні тижні. Не думаю, що відділ 45 так скоро уступить з свого першенства. Секретар, почувши, на що заноситься, заявив, щоб мав не лягати спати, а не дасть себе випередити! Я від себе хіба скажу: Щасть йому Боже!

А. Маланчук,
організатор У. Н. Союзу.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Збірки на спровадження сиріт.

В нашій православній громаді нема майже такого підприємства, щоб не було збірки на сиріт. Відбулось у нас свого чсу свячене, свято матери. було у нас і досить весіль, а наші члени Допомогового Комітету все старались зібрати жертву і відправити до ЗУАДК.

Концерт артиста П. Ординського.

До нашої місцевости загостив на пару днів артист Петро Ординський з Ню Йорку і пропонував свої услуги дати концерт для наших громадян. Концерт відбувся вкеділю 18. серпня. Артист П. Ординський своїми співами зачарував всіх слухачів. Фортепіяновий супровід був в руках здібної учительки Провіденської Музичної Консерваторії, пані Ірини Железівської - Канасевич. По концерті о. П. Білон звернувся до присутних і просив зложити жертви на сиріт. Зібрано $40, які відправлені до ЗУАДК На цім місці від громади складається артистові П. Ординському щиру подяку, що давши концерт на благодійну ціль і не взяв за свій труд ані цента.

Український День.

В неділю. 15. вересня в нашій громаді при участи всіх місцевих організацій і при великім здвизі громадян. як місцевих, так і позамісцевих, відбувся Український День.

По полудні був улаштований контест хорів. До контесту приступили: хор з Провіденської православної громади під проводом Мирослава Железівського. студента Бостонської Консерваторії. і місцевий хор під проводом о. П. Білона, Першу нагороду грішми — одержав· Провіденський хор.

Далі відбувся контест красномовства. Виступило двоє дівчат Марія Коцюба і Ольга Гембаровська. Першу нагороду одержала Ольга Гембаровська якій парох вручив трофей - чашу. Все це відбулося на площі біля Авдиторії, і гучномовець розносив нашу пісню і промови дівчат гень-гень далеко.

Після відбулись українські танки під проводом інструктора Т. Чагарина.

З Українського Дня було жертвовано на сиріт $50, які і відправлені до ЗУАДК.

Бенкет в честь ветеранів.

З Вунсакетської Православної Громади пішло на війну 190 хлопців. Із них в армії було 116. в нейві 60 і в морській та повітровій флоті 14.

Серед тих 190 хлопців було: 2 майори, 3 капітани, 8 лютенантів, 1 енсайн, і 26 сержантів.

Та не всі хлопці вернулись домів; 10 вояків не повернулись; вони відали своє життя за Америку.

Тіла їх розсіяні по всьому білому світові: на Пацифіку, в Австралії, Франції, Австрії і в Англії.

Тут подаємо імена загинутих героїв: Іван Комуніцький, Микола Кічак. Іван Бабій. Іван Кава, Петро Коперняк, Іван Косюк, Дмитро Модь, Павло Колісник. Василь Гречух і Стефан Комар.

Із них 2 належали до відділу 206 Запоріжська Січ, відділ У. Н. Союзу.

Нехай же цим героям буде Вічна память і Вічна Слава.

В неділю 22. вересня відбулась в православній церкві урочиста Служба Божа з подякою за щасливий поворот ветеранів до своїх родичів. Пополудні був улаштований злученими організаціями при православній громаді бенкет в честь ветеранів. На бенкеті було до 500 душ. Відкрив бенкет предсідник комітету, по уряженню цього свята, п. Іван Кокольський, який привітавши гостей. покликав на товстмейстра п. І. Лисого. Підчас бенкету промовляли до ветеранів: губернатор стейту п. Пасторі. посадник міста п. Дюпре, ген. Морфій, майор п. Дармограй з Филаделфії та місцевий парох о. П. Білон.

В той самий день, по бенкеті, п. Дармограй промовив ще раз до ветеранів і пропонував їм заложити Українсько-Американську ветеранську організацію, централя якої знаходиться у Филаделфії. Після дискусій заснували тимчасовий комітет. який в жовтні скликав мітинг ветеранів, і вибрали сталий уряд. — Щасти їм Боже!

о. П. Білон.

МІСТО НЮ ЙОРК.

Повоєнна нагода для набуття громадянства.

Інтернаціональний Інститут, приміщений під ч. 341 Іст 17-та вулиця подає до відома: у Ню Йорку живе найменше 25,000 чужинців, які служили у Другій Світовій Війні в американській збройній силі, а ще не стали громадянами Злучених Держав, хоч на підставі закону з 1942 року мають до цього спеціяльну нагоду.

Генеральний Прокуратор Там С. Кларк недавно виявив, що понад 112,000 ветеранів американських зройних сил не внесли аплікацій на натуралізацію, а з них яка четвертина живе в місті Ню Йорку. Для цих людей оце пригадка, що вони можуть користати з полекш натуралізаційного закона ще до 31 грудня 1946, отже хай зголосяться ще перед тим днем.

Є багато приватних бюр, які помагають ветеранам стати громадянами, а одним з таких є Інтернаціональний Інститут у Ню Йорку при Іст 17 вулиці. Там можна дістати теж інформації, як ветерани можуть спровадити в Америку своїх рідних або своїх суджених, які осталися по другім боці океану.

Тут ще пригадується, що ветерани теперішньої війни можуть стати громадянами Америки безогляду на те, кільки літ в Америці перебувають, як лише вони перебули службу при американській збройній силі вчасі війни і мають покінчених 20 літ життя.

UN DELEGATES—American delegates to the United Nations General Assembly, which meets for the first session on Oct. 23, are shown at a preliminary conference. Left to right, they are: Rep. Charles A. Eaton (R.-N. J.); Charles Fahy of the U. S. State Department; Mrs. Eleanor Roosevelt; Rep. Sol Bloom (D.-N. Y.); Sen. Warren R. Austin (R.-Vt.), Chairman of the U. S. delegation; Adlai Stevenson of Chicago; and Rep. Helen Gahagen Douglas (D.-Calif.)

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ю. Ж., Ремсенбург, Л. Ай., Н. И. — Дякуємо за добре слово, яке буде використане кортко в рубриці, що пишуть „Читачі про Свободу". Коли іде про оголошення у справі скитальців, які надсилає Зл. У. А. Д. Комітет, то самі бачите, скільки даємо місця даром. Складання отих пошукувань забирає багато часу, за який треба платити. Тому це природне, коли за окремі оголошення вимагається скромної оплати, як це роблять усі інші часописи.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що збори, що мали відбутись в неділю, 2. листопаду, відбудуться в суботу, 9. листопаду, в гали церковній, 34 Біч ул., в годині 7. ввечір. Взиваємо всіх членів прийти на час, бо є важні справи до полагодження. — М. Галькевич, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 2. листопаду, в годині 7:30 ввечір, у St. Boniface галі, 435 Мейн ул. Просимо всіх на збори. — І. Бурнас, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, відбуде місячні збори в неділю, 3. листопаду, в сали парохіяльній, зараз по Сл. Божій. Просимо членів прийти на ці збори, бо є багато справ до полагодження. Буде також справ 38-мої річниці існування нашого Братства. — Уряд.

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького під Покр. Пресв: Тройці, від. 158, що али відбутися 2. листопаду, перенесено з важних причин на пятницю, 8. листопаду на год. 8. ввечір. Просимо прийти, бо є важні справи до полагодження. — М .Кіт.

Шукають своїх. рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

3293. Баранчук Григорія і Василя з с. Каличави, Балигород, від Баранчук Михайла.

3294. Угрин Евгенії і Зеновії від Мінчак (Бориславська) Осипи.

3295. Ганич Дмитра, Івана і Анни з с. Репедь, Сянік, від Ганич Марії.

3296. Дяк Дмитра з с. Липа, Перемишль, від Дяк Івана.

3297. Рипляньский Павла і Федора, Куть Стефанії і Йоанни з с. Фільварки Малі, Броди, від Тимусь (Романюк) Ярослави і Евгена.

3298. Човганська Евгенії (Савула), Савула Осипа з Бродів від Човганський Івана.

3299. Марків Миколи від Красножоний Миколи.

3300. Лопатинський Володимира з Озірян, Чортків, від д-ра Лопатинський Зенона.

3301. До знайомих і друзів з Рівного від Зінченко.

3302. Гавронський Павла, Голембіовського Михайла з Жовкви від Гавронська (Даниляк) Степанії.

3303. Кручковський Івана з с. Бикова, Перемишль, від Кручковський Степана.

3304. Соловієв Григорія з пов. Бахмут від Омельченко Івана.

3305. Мицьо Антона з с. Тискова, Сянік, від Мицьо Антона.

3306. Калитка Івана і Михайла з с. Пукинич, Стрий, від Дичій Володимира.

3308. Тимошук Кіндрата і Василя з Володимира Вол. від Матулько Ілії.

3309. Кручко Юрка, Лісовський С., Дутчак Ілії від Шумко Василя з с. Потічка, Снятин.

3310. Баднер Джеймса від Боднарук Михайла.

3311. а) Зрівовка Марії і Варвари з Верхомля, Новий Санч, від Вітковська Соні.

3311. б) Вдовиченко Павла від Домінос Фредерика.

3311. в) Смеречинський від Смеречинська Павлини з с. Половець, Чортків.

3311. г) Корніенко Василя Андр. від Середа Юхима.

3312. Жуковський Михайла, Крупнак Л., Батіг Дмитра з с. Рябе від Зозуляк Петра.

3313. Смеречинська Юлії (Андріович) з Надвірної, Малевич Марії від Майсевич-Порлянко Марії.

3314. Кулик Катерини і Михайла з Німетів, Любачів, від Кулик Василя.

3316. Вівтоняк Миколи і Дмитра, Янкощук Петра, Клапцуняк Василя з с. Космач, Коломия, від Поллек Лукіяна.

3318. Петрикевич Йосифа з Дрогобича від Дашко Віктора. Романюк Домки (Стефанюк), Олексюк Насті з Устя Єписк., Борщів, Нагуляк Івана з Худиковець від Романюк Івана.

3321. Ґерляк Петра з с. Сторона, Дрогобич, від Ґерляк Миколи.

3322. Масляник Йосифа, тети Сабат, Петрівський Івана з Хирова від Масляник Олекси.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ТАРЗАН, ч. 1475. Виплив із бурхливої води.

Тарзан знав, що самий Банту не зможе врятуватися із води під водопадом... миттю він скочив у воду.

Глибоко під клекотючою водою Тарзан намацав Банту...

і за хвилину пізніше він витягнув його із бовваніючого водопаду. Саме в цім моменті батько Діяни появився - під сподом на шляху.

Професор стояв пораженний, коли побачив Діяну, як вона стояла в оцім небезпечнім місці на горі.